

Monitoring gnjezdarica na području značajnog krajobraza Donji Kamenjak i medulinski arhipelag 2024.

Tijekom proljeća 2024. godine provedeno je istraživanje ornitofaune na području značajnog krajobraza Donji Kamenjak i medulinski arhipelag. U sklopu istraživanja zabilježeno je ukupno 77 vrsta ptica, od čega 45 vrsta gnjezdarica te još tri vrste koje su potencijalne gnjezdarice. U usporedbi s istraživanjem provedenim 2023. godine, zabilježeno je 18 vrsta manje, no evidentirano je i osam novih vrsta. Kumulativno, istraživanja provedena od 2021. do 2024. godine na ovom području rezultirala su popisom od ukupno 132 vrste ptica, što odražava značaj ovog krajobraza za biološku raznolikost.

Metodom brojanja u točki zabilježeno je 29 vrsta gnjezdarica, pri čemu su kos i crnoglava grmuša zabilježeni kao vrste s najvišom relativnom gustoćom. Metodom zvukovnog vaba ustanovljena je prisutnost triju noćnih vrsta.

S obzirom na prevladavajuća staništa, područje je podijeljeno na pet zajednica ptica:

- Zajednica ptica otvorenih staništa
- Zajednica ptica mozaika poljoprivrednih i rubnih staništa (ekotona)
- Zajednica ptica gariga i makije
- Zajednica ptica šumskih staništa
- Zajednica ptica stjenovitih staništa

Analiza vrsta prema kategorijama ugroženosti ukazuje na prisutnost nekoliko osjetljivih vrsta. Među potvrđenim i potencijalnim gnjezdaricama, sivi ćuk svrstan je u kategoriju gotovo ugroženih vrsta (NT). Gnijezdeće populacije triju vrsta koje povremeno koriste područje značajnog krajobraza također su ugrožene: gregula (osjetljiva, VU) te lastavičar i crvenokljuna čigra (gotovo ugrožene, NT). Osim toga, zabilježeno je šest preletnica čije su preletničke populacije u Hrvatskoj ugrožene: osjetljive (VU; oštrigar, veliki pozviždač, prugasti pozviždač) ili gotovo ugrožene (NT; zlatar pijukavac, dugonoga prutka, krivokljuna prutka).

Za daljnje očuvanje i razumijevanje ptičjih zajednica preporučuje se nastavak istraživanja. Redovito praćenje gnjezdarica i proširenje istraživanja na zimujuće vrste omogućilo bi cjelovitiji uvid u dinamiku ptičjih zajednica na ovom području. Intenzivniji terenski obilazak

medulinskog arhipelaga, koji je zbog tehničko-logističkih ograničenja bio slabije istražen, također je nužan kako bi se dobili precizniji podaci o prisutnosti i statusu ptica. Radi konzistentnosti podataka, preporučuje se provođenje istraživanja i analiza na isti način kao dosad.

Preporučuje se provođenje ciljanog istraživanja ćukova. Kao prvi korak, predlaže se postavljanje kućica za gniježđenje, kako bi se potaklo formiranje populacije koja gnijezdi u kućicama. Time bi se omogućilo učinkovito i sigurno hvatanje odraslih ptica za potrebe uzorkovanja ili označavanja, ali i sustavno praćenje ključnih parametara gniježđenja, čime bi se značajno unaprijedilo znanje o biologiji i ekologiji ćukova na nacionalnoj razini. Preporučuje se izgradnja stojeće ili plutajuće platforme za gniježđenje čigri u uvali Šćuza.

Klanfar T., Barišić S., Kralj J., Ćiković D., Tutiš V., Taylor L.T.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za ornitologiju, Zagreb, 2024.